

Asia: VN/23400/2023

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä työvoimapalveluiden uudelleen järjestämiseen liittyvien lakien, valmiuslain ja julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta

1. Järjestämisvastuun siirtoon liittyvät muutokset

a) Näkemyksenne asiakastietojen käsittelyä, käyttöoikeuksia, tiedonsaantioikeuksia sekä työvoimaviranomaisen hankkimia lisäosia koskevan sääntelyn täsmentämisestä

(Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain muuttamisesta: 112 §, 114 §, 120 §, 120 a § ja 125 §,

Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaanpanosta annetun lain muuttamisesta: 14 §,

Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain 6 ja 13 §:n muuttamisesta annetun lain 13 §:n muuttamisesta):

Ei lausuttavaa

b) Näkemyksenne siirtyvistä sopimuksista sekä tuki- ja korvauspäätöksistä

(Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaanpanosta annetun lain muuttamisesta 10 ja 11 §):

Valtion vuoden 2024 talousarviossa myönnettyä määrärahaa ei ole tarpeen sitoa vuonna 2025 tapahtuvaan toimintaan, koska menoista vastaavat tulevat työvoimaviranomaiset. Valtiolla ei ole näin ollen määrärahasta aiheutuvaa rajoitetta tehdä sitoumuksia kohdentuen vuoteen 2025. Tästä johtuen on erittäin tärkeää, että tulevien työvoimaviranomaisten tahtotilaa kuullaan vuodelle 2025 kohdentuvien hankintojen ja sopimusten osalta. Yhteistyö valtion ja tulevien työvoimaviranomaisten välillä tulee olla tiivistä ja tietojenvaihto avointa.

c) Näkemyksenne valtiolta kuntaan siirtynyttä henkilöstöä koskevaan muutosehdotukseen

(Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaanpanosta annetun lain muuttamisesta 6 §):

Lakimuutoksella tavoitellaan sitä, että työvoimapalveluiden organisointiin siirtymäajalla liittyvät, valtiolta peräisin olevan henkilöstön siirrot saman työllisyysalueen kuntien välillä katsottaisiin

liikkeen luovutuksiksi aina eli riippumatta siitä, täyttyvätkö kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain tai muun työ- ja virkamiesoikeudellisen lain kriteerit liikkeen luovutuksesta kussakin yksittäistapauksessa. Tämä muutos on kannatettava. Äänekosken kaupunki katsoo, että muutos tulisi kuitenkin laajentaa koskemaan vastaavia henkilöstön siirtoja myös eri työllisyysalueiden kuntien välillä. Myös eri työllisyysalueisiin kuuluvien kuntien kesken voi olla tarvetta esimerkiksi maakunnallisesti keskitettyjen palveluiden rakentamiseen ja tämän edellyttämiin henkilöstösiirtoihin. On epä johdonmukaista ja epätarkoituksenmukaista, jos valtiolta peräisin olevan henkilöstön siirtäminen maakunnan muilta työllisyysalueilta sen keskuskaupungin työllisyysalueelle ei olekaan liikkeen luovutus suoraan lain nojalla. Muun ohella tämä saattaa vaikeuttaa maakunnallisesti tarkoituksenmukaisesti

d) Näkemyksenne muista järjestämisvastuun siirtoon liittyvistä ehdotuksista:

Ei lausuttavaa

2. Työnhakijan palveluprosessiin ehdotettavat muutokset

Näkemyksenne työnhakijan palveluprosessiin ehdotettavista muutoksista

(Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain muuttamisesta 32 §, 33 §, 44 - 47§ ja vastaavat muutokset laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta 2 luvun 6 §, 3 luvun 3 - 6 §):

Työnhakijan palveluprosessia ehdotetaan muutettavan siten, että työnhakijoille, joiden työttömyys on päättymässä kolmen kuukauden kuluessa, ei pääsääntöisesti järjestettäisi työnhakukeskusteluja ja täydentäviä työnhakukeskusteluja, ellei työnhakijan palvelutarve edellytä sitä. Lisäksi edellytyksenä on se, että työnhakijan työttömyys päättyy vähintään kolmen kuukauden ajaksi. Äänekosken kaupunki katsoo, että tällä muutoksella voidaan kohdentaa resursseja paremmin työnhakijoiden palvelutarpeiden edellyttämällä tavalla sekä tämä sujuvoittaisi asiakaspalveluprosessia.

Työnhakuvelvollisuutta muutettaisiin siten, että sen asettamisessa otettaisiin huomioon työnhakijan päättymässä oleva työttömyys tai siirtyminen työmarkkinoiden ulkopuolelle varusmies- tai siviilipalveluksen tai perhevapaan vuoksi. Tällaisessa tilanteessa asiantuntija arvioisi, onko haettavissa sellaisia lyhytkestoisia työmahdollisuuksia, joihin työnhakija voisi työllistyä ennen työttömyyden päättymistä tai siirtymistä työmarkkinoiden ulkopuolelle. Hakuvelvollisuuden määrää voitaisiin alentaa tai se voitaisiin jättää kokonaan asettamatta, jos tällaisia työmahdollisuuksia ei arvioida olevan.

Esitettävistä muutoksista seuraa se, että työnhakuvelvollisuuden asettamiseen tulee jatkossa kiinnittää erityistä huomiota, kun työnhakijan työttömyys on päättymässä kolme kuukauden kuluessa, sillä asiantuntijan harkintavalta työnhakuvelvollisuuden asettamisessa tulee olemaan aiempaa suurempi. Työnhakijalle voi asettaa joko normaalin täysimääräisen työnhakuvelvollisuuden, sopia lyhytkestoisten työmahdollisuuksien hakemisesta tai vaihtoehtoisesti jättää kokonaan asettamatta. Työvoimaviranomaisen tulee laatia kokonaisvaltainen arvio työnhakijan tilanteesta ja ottaa huomioon mm. työttömyyden päättymisen syy ja kesto, alueellisesti haettavien työmahdollisuuksien määrä, työnhakijan mahdollinen ammattitaitosuoja sekä tiettyjen ammattialojen työn kausivaihtelu.

Täydentävien työnhakukeskusteluiden osalta lakiin esitetään täsmennystä, jonka mukaan työttömälle ja työttömyysuhan alaiselle työnhakijalle järjestetään viisi täydentävää työnhakukeskustelua kahden viikon välein alkuhaastattelun jälkeen.

Sillä, että lakiin on jatkossa suoraan kirjattu, että täydentävät työnhakukeskustelut järjestetään täsmälleen kahden viikon välein, on käytännön vaikutuksia työnhakijan palveluprosessin järjestämiseen. Palveluprosessi jäykistyy ja samalla kaventuu työvoimaviranomaisen harkintavalta palveluprosessin käytännön toteuttamisessa.

3. Muut ehdotettavat muutokset

a) Näkemyksenne työttömyysturvalakiin sisältyvistä muutoksista:

Työttömyysturvalakiin sisältyvää työvoimaviranomaisen määritelmäsäännöstä esitetään tarkistettavan vastaamaan järjestämislakiin ehdotettua muutosta, jonka mukaan myös muussa kuin järjestämislaissa työvoimaviranomaiselle säädettyjä tehtäviä voitaisiin sopimuksella antaa toisen kunnan tai kuntayhtymän viranhaltijan hoidettavaksi. Työvoimaviranomaisen määritelmää täydennettäisiin siten, että myös edellä mainitun sopimuksen perusteella tehtävää hoitavaa viranhaltijaa pidetään työvoimaviranomaisena.

Äänekosken kaupunki katsoo, että työvoimaviranomaisen määritelmän muutos on ehdottoman tärkeä, jotta työnhakija-asiakkaiden työttömyysturvaoikeuden käsittely on mahdollista siellä, missä myös muita työnhakijan palveluita hoidetaan (esim. vastuukunnassa). Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että esimerkiksi työvoimakoulutuslausunto voidaan antaa vastuukunnan toimesta asiakkaalle, jonka kotikunta on muu kuin vastuukunta.

Työttömyysturvalakia taas muutettaisiin siten, että työnhakija menettäisi oikeutensa työttömyysetuuteen joko määräajaksi tai toistaiseksi, jos hän aiheuttaa itse sen, ettei hänelle järjestetä työnhakukeskusteluja ja täydentäviä työnhakukeskusteluja julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa tai työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa tarkoitetulla tavalla.

Äänekosken kaupunki katsoo, että tämä ohjaa vastuuta työnhakijalle. Tarvitaan kuitenkin selkeät määritelmät, missä

b) Muut mahdolliset näkemyksenne esitysluonnoksesta:

Ei lausuttavaa

Hytönen Riikka
Äänekosken kaupunki - Työllisyyspalvelut